

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 61 (3507) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Szófiát újabb súlyos légitámadás érte

Washington magyarázatot kért Moszkvától a Badoglio-kormányral való diplomáciai kapcsolatok felvétele ügyében — Stockholm borulató a finn-szovjet béke kilátásai tekintetében

Az utóbbi napok külpolitikai eseményei során nagy figyelmet keltettek Péter jugoszláv király londoni útjáról közölt jelentések. Ezzel kapcsolatban az amerikai *News Chronicle* március 13-i száma Wernon Bartlett cikkét közli a Londonban folyó jugoszláv tárgyalásokról: Péter jugoszláv király ezen a héten megkezdte politikai tárgyalásait egyrészt az angol államférfiakkal, kik azt fogják neki tanácsolni, biztosítsa állását az által, hogy kibégül Titó tábornaggal; másrészt a jugoszláv államférfiakkal, akik azt fogják neki tanácsolni, biztosítsa állását az által, hogy visszautasítson minden ilyesmit, — írja bevezetésében. Aztán így folytatja:

Titó tábornagy ideiglenes kormányának külügyminisztere néhány hétfőig Bariban tartózkodott, de nem nagyon lépett érintkezésbe a többi szövetséges kormányral és egyáltalán nem biztos, hogy Londonba jön, ahogyan híresztelték. Munkatársai az ország nagy területét hatalmukban tartják és havonta újabb ujoncokat szednek. Péter király viszont kívül van országán és részére akadály az, hogy oly kormánya van, amelynek népszerűtlensége napról-napra növekedik. Ilyen körülmények között szükségtelen, sőt okatlan lenne, ha Titó tábornagy kiküldöttje ha egyrészt Péter király és Purics, másrészt Churchill és Eden között való tárgyalásokon légná. Churchill fia Titó hadseregében harcol. Rooseveltnél volt személyes kiküldöttjének Dolovan ezredesnek fia legutóbb egy Mihajlovics tábornok által összehívott gyűlésen vett részt. Mihajlovics támogatói tehát azt mondják, hogy Amerika az ő oldalukon van. Ennek ellenére azonban nem fér kétség ahhoz, hogy Washingtonban és a Fehérházaiban arra a meggyőződésre jutottak, hogy Titó le tudja szállítani az árut.

Ezért megismétlem multheti jóslatomat, hogy néhány héten belül vagy Purics miniszterelnök megszűnik miniszterelnök lenni, vagy pedig Péter király elveszti minden lehetőségét arra, hogy Jugoszláviába mint király térjen vissza.

Azok közül a hivatalnokok közül, akik a Purics-kormány tagjai, tulokan vannak olyanok, akik a diktátor-ság támogatásával tettek szert befolyásra. Noha Sándor király temetése az egyik legmegindítóbb szertartás volt, amin valaha is résztvettem, a jugoszláv nép teljesen biztos akar azonban lenni, hogy Sándor fia szakított azokkal a tanácsadókkal és azokkal a törekvésekkel, amelyekkel

apja rendelkezett, mielőtt megszerveznék trónra való visszatérését. — fejeződik be Wernon Bartlett cikke.

Érdeklődésre tarthat számot az a washingtoni jelentés, amely szerint Wheeler demokrata szenátor a háborút megelőző időben, az elszigetelődés-pártiak egyik vezető politikusa és Roosevelt külpolitikájának ellenzője ameltett foglal állást, hogy teremtsenek „Európai Egyesült Államokat”, mert — szerinte — ez lenne a tartós béke alapja.

Wheeler szerint e terv végrehajtásának két feltétele van: Az első, hogy a Keleti tenger és az Égei-tenger között

elterülő kelet európai országok független államokként továbbra is fennmaradjanak és szerves egésze foglaltassanak össze; a másik, hogy nyugateurópai szövetségi szervezetet építsenek ki és ebbe az új rendszerbe Németországot is beilleszték.

Wheeler szembehelyezkedik azzal a tervvel, hogy Nagybritannia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió bármilyen formában hármasszövetséget alakítsanak. Bíráló hangon nyilatkozott a teheráni megbeszélésekről, amelyekben — mint mondotta — Európa nem orosz részét mintegy légtüres térként akarták kezelni.

Hivatalos jelentés a tegnapi zavaró berepülésről

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Folyó hó 15-én a délelőtti órákban egyes ellenséges repülőgépek különböző útvonalon az ország délnyugati határát átlépve, zavaró repülést végeztek, általában északi és északkeleti irányban, majd dél felé elhagyták az ország légterét.

Szófiából jelentik: (MTI) A március 16-ra virradó éjjel angol-amerikai repülőgépek újból bombatámadást intéztek a bolgár főváros ellen. Lakónegyedekben, középületekben és műemlékekben súlyos kár esett. A támadás után a bolgár véderő és a rendőrség azonnal megkezdte a mentési intézkedéseket.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Március 15-én az esti órákban német biztosítóhajók a Csatornában Blanc-Nez előtt ismét megütköztek angol gyorsnaszádokkal. A német hajók igen erős megsemmisítő tüzérellel három angol naszádot elsüllyesztettek, egy negyediket oly súlyosan megrongálták, hogy lángokban állott és a szárazföldről sülyedőben volt megfigyelhető. A német hajók csupán esekély horzsolásokat szenvedtek és veszteségük egy halott és 5 sebesült volt.

Rómából jelentik: (MTI) Kedden délelőtt amerikai repülőerők repülték át Rómát több hullámban. Hat városnegyedot bombatámadás ért. A magyar követség épülete sértetlen.

A hét végén adják át a finn választ a szovjet kormányának

Stockholmból jelentik: (MTI) A finn rádió szerdán este a következőket mondotta:

„A finn kormány határozata fontos lesz és sokkal nagyobb következményekkel jár majd, mint ahogy általában feltételezik. Fel kell tenni a kérdést, hogy vajon a képviselők, akiknek a közakaratot kell kifejezésre juttatniok, birtokában vannak-e minden szükséges felvilágosításnak? Nekik maguknak kell a tények teljes ismeretében elbírálni a helyzetet. Minden képviselő személyesen felelős azért, hogyan szavaz. Eppen ilyen nyilvánvaló, hogy ennek a határozatnak kézenfogható tényeken és nemcsak személyi érzelmeken kell alapulnia.”

Stockholmból jelentik: (MTI) Stockholm politikai és diplomáciai körök

meglehetősen borulatóan ítélik meg a finn-szovjet meg egyezés lehetőségét. Hangsúlyozzák azonban, hogy finn részről megvan a tárgyalási készség és nem számolnak a tárgyalások hirtelen megszakadásával. A Helsinkiből esutörtökön Stockholmba érkezett jelentések szerint a finn választ csütörtökön és pénteken dolgozzák ki, majd Stockholmba küldik, hogy onnan továbbítsák a Szovjetnek. Ez a hét végén történik meg. Egyes jelentések kiemelik, hogy a finn kormány kifogásokat támaszt a szovjet követelésekkel szemben és ilyen értelemben nemleges finn válaszról beszélnek.

Amszterdami jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat newyorki jelentése szerint, ami súlyos aggodalmak hatására amelyek hivatalos körökben a politikai hadviselés te-

rén egyre nyilvánvalóbbakká válnak, Rooseveltnél és Hull külügyminiszter szerdán megbeszélésre ült össze. Egyik amerikai hírszolgálat washingtoni jelentése szerint az Egyesült Államok felvilágosítást kért Moszkvától Badoglio elismerése miatt és hozzátették, hogy az amerikai kormányban több szempontból élénk csodálkozást keltett a Szovjetnek ez a lépése. Valószínűnek tartják, hogy Rooseveltnél és Hull szintén erről a kérdéstről tárgyalt a szerdai megbeszélésen.

Stockholmból jelentik: (MTI) A évéd lapok tudósítói részletesen beszámolnak arról, milyen megütközést keltett Londonban és Washingtonban, hogy Moszkva váratlanul elismerte a Badoglio-kormányt. E jelentések szerint a teheráni egyezményre mért ez az újabb csapás nagy zavart idézett elő az angolszász fővárosok politikai körében. Egybehangzó jelentések szerint Moszkva erről a szándékáról sem Londont, sem Washingtonot nem értesítette előzően.

Serédi hercegprímás beszéde a Szent István Társulat 89-ik közgyűlésén

Az Új Nemzedék írja:

A Szent István Társulat csütörtökön tartotta 89-ik közgyűlését.

Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás, a társulat fővédője, megnyitó-beszédeben a rágalmakról és azok veszélyes következményeiről szólott, majd beszédét így fejezte be:

— Mi pedig, katolikus magyarok, ezekben a hazug és rágalmazó időkben, amikor az emberek és nemzetek az igazságnak és szeretőnek saját vesztükre hadatüzennek, mutasuk meg egymásnak, hogy igazi katolikusok vagyunk, ezért sem egyónekt, sem társadalmi személyeket, sem emberi közületeket nem rágalmazunk. Nekünk magyaroknak, igazságunk tudatában nincs szükségünk mások rágalmazására.

A bíboros főpásztor szavaival a társulat nevében gróf Majláth György elnök köszönte meg, majd Erdőssy Károly pápai prelátus terjesztette elő az elnök jelenlést. Takács Ernő bejelentette, hogy a gróf Zichy Nándor jutalmat ez évre Meszlényi Antalnak ítéltek oda magyarországi Szent Erzsébetről írt nagyszabású munkájáért. A választások után a közgyűlés a hercegprímás áldásával és a Hinnusszal véget ért.

Husvét első napján konzisztoriumot tart a pápa

Rómából jelentik: (MTI) A lapok azt írják, hogy vatikáni körökben elterjedt hírek szerint a pápa húsvét első ünnepén konzisztoriumot tart. Őt szentjeje nem neveztek ki már bíborost. A pápa beszédet intéz a konzisztoriumhoz, amely nagyszabású lehet, de még nem tudják, hogy titkos lesz-e, vagy nyilvános.

Kossuth Lajos érdemeit méltatta a vármegye márciusi közgyűlése

Erdekes felszólalások hangzottak el a mezőgazdasági munkáshiánnyal és a gyapjuárakkal kapcsolatban

Nagyvárad, márc. 16. A vármegyei törvényhatóság ma délelőtt 10 órai kezdettel Cziffra Kálmán főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen az alispáni jelentéshez való hozzászólások során több beszéd hangzott el.

Pappszász Lajos Kossuth Lajos emlékének áldozott felszólalásában a nagy államférfi halálának 50 éves fordulója alkalmából. Méltatta Kossuth szerepét a szabadságharcot megelőző korszakban, majd azt a feladatot, amelyet a nemzet hatalmas küzdelmében teljesített s végül az emigrációban kifejtett munkásságáról szólt. Kiemelte Kossuth Lajosnak a jobbágyság felszabadítása és a magyar honvédség megszervezése körül szerzett érdemeit és a jelen és jövő nemzedék követendő példájául állította be a magyar szabadság lánglelkű apostolát. Az ő szelleme s az ő emlékének tisztelete kell, hogy megerősítsen minket abban a küzdelemben, amelyet ma is folytatnunk kell hazánkért és szabadságunkért.

Interpelláció a főispánhoz

Merza Jenő a főispánhoz intézett kérdéseket. A közbirtokos osztály, — mondotta, — nagy nehézségekkel küzd a mezőgazdasági munkáshiány miatt. A gazdasági cselédek, tekintettel arra, hogy állami munkálatoknál napi 15—20 pengő munkabért is el tudnak érni, a hivatalosan megállapított mezőgazdasági munkabérek azonban nem elegendők arra, hogy kellőképpen ruháznai tudják magukat, az érvényben lévő szigorú rendelkezések ellenére sem hajlandók a gazdáknál megmaradni. Ezért sürgette a felelős a mezőgazdasági munkások felruházására irányuló akció intenzívbevitelét.

Ezzel kapcsolatban rámutatott Merza Jenő arra, hogy a mezőgazdasági munkás-napszámok valóban alacsonyan vannak megállapítva, a gazdák viszont a mai árak mellett nem tudnak többet fizetni. Azért bizonyos áremelés volna szükséges, különösen az ipari növényeknél, amelyek természetét az irányított gazdálkodás előírja és amelyek nagyobb munkaerőt igényelnek.

Kifogásolta a felelős a gyapjuárakat. Nem lehet megérteni, mondotta, hogy kilogrammonként 7 pengős gyapjúból hogyan lesz 240 pengős gyapjuszővet, amelynek csak 60 százaléka gyapju. Kérte, hogy a gazdák a gyapju-termésüknek legalább 5 százalékát ne legyenek kötelesek beszolgáltatni, vagy legalább minden métermázsza beszolgáltatott gyaju után kapjanak egy méter gyapju-szővetet rugózított áron.

Javasolta továbbá a felelős a zsír-árak emelését, mert ez a sertéstenyésztést is fellendítené, másrészt pedig lehetővé tenné a fekete kerekedelmet ezen a területen.

Jakab Lajos szalacsi igazgató-tanító a megye északi részének elhanyagolt utjait, különösen az ottomány—szalacsi—érbogyoszlói út kiépítésének érdekében szólalt fel.

A hősi halottak hozzátartozóinak ügye

Patzkó Elemér több kérdést tárt fel beszédében. — Nem elég — mondotta — Kossuth emlékének tiszteletbentartását hangsúlyozni, hanem az ő szellemében kell élelnünk is. Így a

nemzetiségi kérdésben a magyar jogok feladása nélkül, lelkisínylétől mentes, józan megértést kell tanúsítanunk mindenfelé és ebben szükegegyes közszellemet alakítani ki.

A továbbiakban a hősi halottak hozzátartozóinak gondozása tekintetében nagyobb áldozatkészséget javasolt, utalva a hadműveleti területen elesett dr. Nemlaha György teljesen ellátatlanul maradt özvegyének és árváinak esetére: szükségesnek mondotta a jogosítványok, például a moziengedélyek felülvizsgálását és a jogosítványoknak újbóli kiadását azok családjaik figyelembevételével, akik a most folyó háborúban áldozták életüket.

Az utak elhanyagoltságának kérdését is szóváltette Patzkó Elemér. A házhelyjuttatásokat is sürgette a felelős. Egyes községekben, mint például Apát-

keresztúron és Albia községben, valamint Ottományban és Érmihályfalván előnyös feltételek mellett lehetne ma is házhelyhez juttatni magyar családokat, aminek különösen a vegyes lakosságú vidékeken nemzeti szempontból is nagy jelentősége volna.

Végül a faellátás terén mutatott rá bizonyos visszaélésekre és az Érmihályfalva környéki tanyai iskolák égető kérdésében tett javaslatokat.

Pék András újrírja kereskedő a falusi lakosságnak háztartási cikkekké váló jobb ellátását sürgette s megköszönte a 100 ezer pengős állami támogatást, amelyet a vármegye Ujiráz község számára községháza építésének céljaira készített.

Báthory-Szűcs Sándor nyugalmazott tábornok a házi cselédek felruházása érdekében szólalt fel.

Szigorúan eljárnak a helyüket elhagyó gazdasági cselédekkel szemben

Vitéz dr. Nadányi János alispán válaszában Merza Jenő beszédére felelve, rámutatott arra, hogy törvényes intézkedések kényszeríthetik a mezőgazdasági cselédeket, hogy továbbra is ebben a munkakörben maradjanak meg. Rövidesen bizottság fog kiszállni, amely szigorúan eljár a helyüket elhagyó és más munkába szegődő gazdasági cselédekkel szemben. Ami a munkabérekkel illeti, ha a gazdák is úgy találják, hogy ezek túlságosan alacsonyan vannak rögzítve, a vármegye felterjesztést intéz az illetékes tényezőkhöz, de ezt szaktestületek hasonló értelmű javaslatának is alá kell támasztania.

Jakab Lajos felszólalására válaszolva kifejtette az alispán, hogy a vármegye az anyag és a munkabér nagymértékű drágulása miatt kénytelen ütéptési programját, amelyet a közgyűlés is jóváhagyott, 30—40 százalékkal csökkenteni. A legfontosabb útezakaszok kiépítésére azonban így is sor kerül.

Patzkó Elemérnek válaszolva kijelentette, hogy a vármegye is mindent elkövet a hősi halottak hozzátartozóinak támogatására. A felhozott esetben a vármegye pénzbeli segélyt nem utalhat ki, de ő is érvényesíteni fogja befolyását valamilyen jogosítvány juttatására. Az ütéptést illetően leszögezte az al-

ispán, hogy a biharpiüspöki—bihar—szalárd—margittai út kiépítését a munka-programm csökkentése ellenére is elvégzi a vármegye. A házhelyek kérdésében megállapította, hogy erre vonatkozólag akció van folyamatban. A faellátás körül tapasztalt visszaéléseket konkrét formában kéri feltárni az alispán. A tanyai iskolákra vonatkozólag pedig az volt a megjegyzése, hogy a meglévő iskolák munkáját is nehéz fenntartani a tanítóhiány miatt, de ezt a kérdést a vármegye vezetősége szem előtt tartja.

Pék András felszólalásával kapcsolatban bizonyos ellátási nehézségekre mutatott rá az alispán. Báthory-Szűcsnek válaszolva pedig kijelentette, hogy a mezőgazdasági cselédek ruhával való ellátása előbbrevaló.

Cziffra Kálmán főispán különösen Merza Jenő felszólalására reflektált. Hangsúlyozta, hogy a gazdasági cselédek visszatartására vonatkozó rendeletet a legszigorúbban végre fogják hajtani, ezenkívül folyamatban van az alkalmi gazdasági munkások összeírása, akiknek munkabéréjét szintén a mezőgazdaságban kell értékesíteni. A zsír- és a textilárak kérdésében adott felvilágosításai után a főispán az alispáni jelentést elfogadottnak nyilvánította.

Bizalom a kormány iránt

Ezután vitéz Leel-Össy Árpád képviselő napirendi indítványa következtet. Március 15-ének jelentőségét méltatta. A márciusi ifjak szelleme, mondotta, önfeláldozásra, munkára, önszertartásra kötelez. A mai helyzetben különösen veszélyes volna a nemzet erőinek szétforgácsolása. El kell felednünk apró sérelmeinket, le kell inteni a zabolátlan noka, és le kell törni a rémhírterjesztőket. Kis nemzet vagyunk s ha eddig nem separtek rajtunk végig a háború berzalmait, az a Kormányzó Ur bülseségének és a felelős kormány magatartásának köszönhető. Azért a törvényhatóság a vármegye lakosságának nevében fejezze ki bizalmát a kormány iránt.

Dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök szólt hozzá ehhez a kérdéshez. Az alispáni jelentés drámai megállapításához kapcsolta szavait, amely sze-

feltétlen együttérzést a kormány munkája iránti bizalmat juttatja kifejezésre. Dr. Cziffra Kálmán főispán erre nyilvánította a közgyűlés egyhangú határozatát, amely szerint a vármegye népe egy emberként áll a kormány mögött.

Ezután a napirend többi tárgysorozati pontjainak letárgyalására került a sor.

Antal miniszter mondott serlegbeszédet az újságíró-társadalom szabadság-lakomáján

Az Esti Újság írja: Március 15-én az újságíró társadalom, mint minden esztendőben, szabadság-lakomát tartott a Magyar Sajtó Házában. Az idén egytál-ételes ebéd volt. Az ebéden Tóth László elnök a Kormányzó Urra mondott pohárköszöntőt, majd a Jókai-terleg megemelésével a hagyományos emlékbeszédet Antal István dr. miniszter, az Újságíró Kamara tiszteletbeli tagja mondotta. Párhuzamos volt 1848. márciusa és a mai idők sorsdöntő napjai között, majd hangoztatta, hogy ma legsürgősebb feadat a nemzet átvezetése a jelenlegi világháborúba. Meggyőződése, hogy a nemzet ezt a feladatot eredményesen meg is fogja oldani.

Ideiglenesen szünetel a közvilágítás a kültereken

(Nagyvárad.) Kedden délután dr. Soós István polgármester elnöklésével légoltalmi értekezletet tartottak a városvezetés, melyen résztvett dr. Kovács Nagy Pál rendőrfőtanácsos, dr. vitéz Sarkady Ferenc rendőrfőfelügyelő, Relák Tamás tüzoltó-főparancsnok, Király Lajos üzemi főmérnök, dr. Szirmay Kálmán tisztiorvos, Hergár Viktor és Tóth Sándor műszaki tanácsosok.

Elsősorban azzal az intézkedéssel foglalkoztak, hogy a légi veszély és zavaró berepülés esetén a riasztást rádió útján kell a közönséggel tudatni. Ezzel kapcsolatban elhatározták, hogy mivel a kültereken este igen erős fény látszódik s megfelelő irányított fényű lámpákat nem tudnak felszerelni, a közvilágítást este megszüntetik. Egyben a polgármester utasította az üzemeket hogy dolgozzanak ki javaslatot arra nézve, miképpen lehetne a külvárosi körzetek világítását megoldani, hogy az központiilag kezelhető legyen. Ha sikerül megoldást találni, úgy a közvilágítást visszaállítják.

Megbeszélték azt is, hogyan kell a nyilvános helyeken a rádió-riasztást végrehajtani.

Az ülés végén a polgármester ismételt felhívta a lakosság figyelmét arra, hogy az elsőtűtési intézkedéseket szigorúan tartásuk be.

Adomány. A kis Jézus nevében (H. Márk Ernő, Borszeg, 5.— pengős adományt juttatott el postautalványon szerkesztőségünkhöz Balogh Ferike részére. Köszönettel nyugtázzuk.

MAGYAR ERŐ

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér.

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Eredményes ellentámadásokat hajtottak végre a németek Ingulnál, az ukrajnai Bug középső folyásánál, Proszkurov és Tarnopol környékén

Nettunónál meghiusult az ellenség előretörési kísérlete

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal déli szakaszán erősebb ellenséges erők hasztalanul folytatták kísérleteiket az arcvonal több szakaszán, hogy elszakadást hozzanak létre. Ingulnál, az ukrajnai Bug középső folyásánál, Proszkurovtól délnyugatra és a Tarnopotól keletre levő területen súlyos harcok voltak, amelyekben csapataink eredményes ellentámadásokat hajtottak végre. E harcokban különösen kitértette magát egy lövészszázalónk és egy vasúti páncélos osztagunk. Nevelőtől északra gyengült az oroszok támadásainak ereje és ezeket a támadásokat ismét meghiusítottuk az ellenség nagy veszteségeivel. A keleti arcvonal északi szakaszán a legutóbbi napokban különösen kitért a General Seiffert páncélgránátos ezred.

Olaszországban Nettunónál az ellenség páncélosoktól támogatott több előretörést kísérelt meg, ezek azonban az ellenség jelentős veszteségei mellett meghiusultak. E harcok során sok foglyot ejtettünk. Messze-

hordó tüzérségünk tüzelt Anziónál hajókirakodásokra és több hajót vízszafordulásra kényszerített, egy hajót súlyosan eltalált. Az ellenség ismét terrortámadást intézett Róma ellen. Károk keletkeztek és a lakosság nagy veszteségei voltak. Német repülőzredek támadták az ellenséges hajókat: Nápoly előtt. 14 ezer tonát kitevő 8 hajót súlyosan eltaláltak. Az ellenség utánpótlási berendezéseiben súlyos károk keletkeztek.

Néhány angol zavaró repülőgép bombákat dobott Németország területére. A német légifegyverem nehéz kötelékei mára virradó éjszaka ismét megtámadták Londont. Romboló- és gyújtóbombák ledobása következtében nagy rombolások és tüzek keletkeztek a város területén.

Német tengeri biztosító kötelékek a Csatorna partjai mentén elsüllyesztettek két angol gyorsnaszádot, egy harmadikat olyan súlyosan eltalálták, hogy elsüllyedésével számolni lehet. Felgyújtottak azonkívül másik két naszádot is. Harc közben egyik biztosító naszádunkat torpedólövés érte és elsüllyedt.

Gaiworonnál és a ssiwaski átjárónál a német csatarepülők százai szüntelenül támadják a felvonuló szovjet csapatokat

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Március 14-én a német csatarepülők több ízben támadták bombákkal és tüzfegyverekkel a szovjet csapatok ssiwaski átkelőforgalmát. Egy nemrég kiépített átkelőhelyet bombatámadásokkal hosszabb időre használhatatlanná tettek. A ssiwaski átjárót biztosító szovjet légvédelmi ütegeket német repülők mély repülésben tüzfegyverek jól irányított tűzével támadták és több löveget megsemmisítettek kezelőlegénységével és löszerkészleteivel együtt.

Gaiworonnál német csatarepülők százai támadták március 14-én a korahajnali órákban szünet nélkül a szovjet csapatokat és gépesített kötelékeket, amelyek itt a Bugon való átkelésre készültek. A gyalogosok sorában és a tehergépkocsikban jelentős

károkat okozott a sok bombatalalat.

A Dnyeper alsó folyásánál német csatarepülők megsemmisítettek két újjáépített Dnyeper hidat.

Mint a Német Távirati Iroda értesül, német csatarepülőkötélékek szerdán a keleti arcvonal déli szakaszán Proszkurov térségben 12 szovjet harcokcsit semmisítettek meg, amelyek a német vonalakra próbáltak betörni. További 6 páncélost a német repülők annyira megrongáltak, hogy harcra képtelenné váltak. Az arcvonal északi szakaszán a német csatarepülők támadásai, különösen a Novoszokolnikai térségben bolsevista tüzérségi állások és sorozattüzérségi lövegállások ellen irányultak. Több löveget és gránátvetőt megsemmisítettek, vagy a tüzelés abbahagyására kényszerítettek.

Izgalmas csata zajlott le a Csatornában a német biztosító erők és az angol gyorsnaszádok között

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interimf jelenti: A szerdára virradó éjszaka német biztosító erők — mint már jelentettük — a Csatornában elsüllyesztettek két angol gyorsnaszádot, egy másikat valószínűleg elsüllyesztettek és kettőt lángbaborítottak. A lefolyt harcokról a következő részletek érkezték:

Pas de Calais partja előtt a szerdára virradó éjszaka először 10 és 11 óra között fedezték fel a német biz-

tosító erők a tengeren több angol gyorsnaszad-csoportot és megtámadták őket. Az ellenséges hajók szintén azonnal támadólag léptek fel. E közben az egyik német hajó torpedótámadást kapott. Ezután az ellenséges hajók azonnal elmenekültek az erős tüzelés elől. Mielőtt azonban a német fegyverek hatósugarából kikerülhetek volna, egyikük lángbaborult.

Röviddel éjfél előtt a Grinez-foknál és Calaisnál — nem pedig Bon-

lognánál, mint az első jelentés mondta — ismét harci érintkezésre került sor. Az ellenség két csoportban próbált egyidejűleg támadni. A jól irányított lövedékek fényénél azonban a németek hatásos tűz alá vették a közeledő hajókat, úgyhogy az egyik közülük 50 méter magas füstoszlopot lövelve, felrobbant, egy másik pedig kigyulladva, mozdulatlanul állva maradt. E jármű elmerülése minden valószínűség szerint számítani lehet. E veszteségek után az ellenséges hajók elmenekültek a német hajók tűzéből és egy kifutó másik német biztosító kötelék tüzebe kerültek, amely a menekülő kötelékeket ismét harcba

kényszerítette. Ez alkalommal is sikerült egy hajót súlyosan eltalálni, hogy felrobbant. Elmerülése biztosra vehető, de nem lehetett megfigyelni, mert az ellenség elkösdösítette a harc helyét. A küzdelem közben minden gyorsnaszad találatokat kapott különféle fegyverektől, amelyek minden egyes hajón nagy tüzet okoztak. A német kisebb harciszervezetektől eltekintve, semmiféle veszteséget nem szenvedtek, míg az előzőleg említett biztosító kötelékeknek több vesztesége volt a legénység soraiban.

Rabatból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a Domei iroda jelenti, Nauwei-szigeten állomásozó japán tengerész katonák köteléke megsemmisített egy ellenséges köteléket, amely március 11-én a reggeli órákban a sziget nyugati partjain partraszállást kíséreltek meg. A megsemmisített ellenséges kötelék egy motoros torpedó-naszádból és egy partraszállási járműből állott. Nauwei szigete körülbelül egy kilométernyire fekszik Lorengautól északra a Marus-szigetek keleti csucán és az Admiralis-sziget-csoporthoz tartozik.

Londont és Anglia délkeleti részét bombázták a németek — Virginio Gayda és családja Rómában bombatámadás áldozata lett

Berlinből jelentik: (MTI) A NTL jelenti: Szerdán az esti órákban német harcirepülőgépek bombázták egyes célpontokat Anglia délkeleti részén, valamint Londont térségében.

Lisszabonból jelentik (MTI): Londonból jelentik: Szerdán közölték, hogy a London ellen végrehajtott legutóbbi éjszakai légitámadásnál kapcsolatban az egyik nagykövetség épületében tűz keletkezett. A nagykövetség némi kárt szenvedett, de valamennyi okmányát biztonságba helyezték. A tisztviselők egyike a tüzoltárnál a füsttől eszméletlenül vesztette, de már elhagyta a kórházat.

Milánóból jelentik (MTI) A NTL jelenti: A Róma ellen intézett keddi angol-szász légitámadás során életét veszítette Virginio Gayda is, aki hosszú időn át főszerkesztője volt a *Giornale d'Italia* lapnak. Házát telitalálat érte. Gayda éppen dolgozószobájában volt. Gayda felesége és nővére is megsemmisült.

Berlinből jelentik (MTI) Az

jelentik: Az északamerikai köteléknek északnyugati és középnémet területek ellen végrehajtott szerdai hadműveleténél a német légvédelmet a berepülés idején uralkodó rossz időjárás erősen akadályozta. Hatalmas viharfelhők következtében a védelemre harchavetett német vadász- és rombolórepülőgépeknek csak egyrésze került harciérintkezésbe az ellenséges alakulatokkal. Az eddigi jelentések szerint ezek a gépek sok amerikai repülőgépet lőttek le heves légiharcokban. Hogy veszteségeiket lehetőleg csökkenték, az északamerikai bombázók rendkívül erős vadász kötelékek kíséretével jöttek. A vadászgépek száma messze túlhaladta a bombázókét.

Lisszabonból jelentik (MTI): Az angol hírszolgálat szerint az alsóház ülésén hivatalos nyilatkozat hangzott el a február folyamán Angliából Németország és Észak-Európa ellen indított légitámadások veszteségeiről. Eszerint 204 angol és 263 amerikai bombázórepülőgép veszett el február folyamán.

Londonban borulatóan ítélik meg a finn-orosz békelehetőségeket

Stockholmból jelentik: (MTI) A svéd lapok londoni tudósítói keddi jelentéseikben arról számolnak be, hogy Londonban Finnország békelehetőségeit most borulatóban ítélik meg, mint röviddel ezelőtt. Helsinkiben is hasonló hírek keringenek. Az Afribladet jelentése szerint finn körökben feltűnően magadó álláspontot foglalnak el azzal a lehetőséggel szemben, hogy Finnország már most kiválhat a háborúból. Ugylátszik eltűnt az a derűlátás, amely a politikai körök hangulatát még néhány nappal ezelőtt még

jellemezte. Mérvadó politikai körökben remélik, hogy a tárgyalások folytatathatók lesznek. Bizonyos jelek arra vallanak — írja azután a lap — hogy Moszkva válaszigjegyzékében bizonyos időt engedett Helsinkinek, hír szerint hat napot. Ezek szerint a legközelebbi napok döntőek lesznek a finn-szovjet kérdésben. Majd elvállik, hogy a határidő letelte után folytatódna-e a tárgyalások.

Helsinkiből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az állami tájékoztató hivatal a következő jelentést adta

Bal'onkabáiját tisztítással együtt impregnálja is

VÉGH

ruhaeső cé

Bémer-tér 2.

Szent László-ér 12.

Liliom-utca 13.

ki: Az országgyűlés szerdai zárt ülésén azzal a kormányjelentéssel foglalkozott, amelyet Linkomies miniszterelnök az előző napon tett a politikai helyzetéről. Másfélórás ülés után az országgyűlés egyhangúan elhatározta, hogy áttér a rendes napirendre.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint Cordell Hull külügyminiszter a keddi sajtóértekezleten kijelentette, hogy nincs értesülése arról, mintha Finnország visszautasította volna az orosz fegyverszüneti feltételeket. Nyilatkozatában hozzáfűzte, az Egyesült Államok népe és kormánya reméli, hogy a finnországi megbeszélések eredményeként Finnország kilép a háborúból.

Lisszabon. (MTI) Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok külügyminisztériuma hétfőn nem tett semmiféle új megállapítást a finn helyzetről, azok után a jelentések után sem, hogy Oroszország visszautasította a finn fegyverszüneti javaslatokat. Az amerikai kormány magatartása továbbra is az — remélik, — hogy Finnország folytatja a tárgyalásokat Oroszországgal.

A Hearst sajtó, amely hagyomány szerint bírálja Oroszország politikáját, továbbra is óvint az orosz veszélytől, a közvélemény és a sajtó azonban általában a kormány politikája mögött áll ebben a kérdésben. Ez nem jelenti azt, hogy nem nyilvánul meg rokonszenv Finnország iránt. Ilyen rokonszenv az elmúlt hetekben gyakran kifejezésre jutott a kongresszusban és rajta kívül. Azonban még azok is, akik a legjobban kiállnak a kienemzetek jogaiért, sürgetik Finnországot, hogy lépjen ki a háborúból és fogadja el a feltételeket, amelyek ha keményeknek látszanak is, a lehető legjobbak a mostani körülmények között.

Anglia tárgyalásokat folytat Péter királlyal és Purics miniszterelnökkel

Lisszabon. (MTI) Az angol hírszolgálat jelentése szerint Eden szerdán a következő nyilatkozatot tette a jugoszláv kérdésben: Nagybritannia reméli, hogy tárgyalásokat folytathat a jugoszláv kérdésben a jelenleg Londonban tartózkodó Péter királlyal és Purics miniszterelnökkel.

Arra a kérdésre, vajon Oroszország képviselői résztvesznek-e ezeken a tárgyalásokon, Eden a következőket mondotta: Szövetségeseinket általában értesítjük politikánk minden szakaszáról és reméljük, hogy irányunkban is hasonlóan járnak el.

Edenhez kérdést intéztek a török kérdésben is, mire a következőket válaszolta: Nem volt szükséges a török kormány beleegyezésére ahhoz, hogy esőkkentsék a Dardanellákon áthaladó hajók vámdíjait. Arra a kérdésre, ebben a kérdésben javulás látható-e be, Eden azt válaszolta, hogy semmiféle változásról nem tud beszámolni.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Londoni jelentés szerint Péter jugoszláv király szerdán látogatást tett az angol királynál a Buckingham palotában.

Istanbulból jelentik: (MTI) A szabad francia hírszolgálati iroda moszkvai jelentése szerint Szimics moszkvai attasénak a királyi kormánnyal történt szakítása és Titohoz való átpártolása még bizonytalanabbá tette a szovjet kormány és a Purics kormány közötti kapcsolatot.

Hagyományos külsőségek között ünnepelte meg Nagyvárad a Szabadság napját

Levente ünnepség a Szent László-téren. — A Nemzeti Együttműködés a Szigligeti Színházban emlékezett március idusáról

(Nagyvárad.) Lobogódsz köszöntötte március idusát Nagyváradon. Már szombat délelőtt megkezdődtek a szabadság ünnepségek városunkban, a középiskolák ekkor tartották ugyanis szokásos márciusi ünnepségüket.

Szerdán reggel 7 órakor a Levente zenekar járta be a várost és zenés ébresztőt rendezett. Délelőtt 9 órakor kezdődött a Szent László-téren a Leventék nagyszabású ünnepe. Felvonultak az alakulatok, középiskolások, a polgári és katonai küldöttségek jelenlétében a Himnusszal kezdődött az ünnepség. Levente-szavaltat után a postás altisztek dalárdája szerepelt, majd Körtsmáros László orsz.-gyűl. képviselő mondott magas-szárnyalású ünnepi beszédet.

— A márciusi szabadságot a magyar fiatalság harcolta ki a lélek szárnyaló tüzével és eszélekedettel. A márciusi fiatalságnak két fegyvere volt: a becsület

és az erkölcsi tisztaság. Aki ezeket a fegyvereket forgatja, azt legyőzni nem lehet.

Majd Szent László városának ifjúságához fordult beszéde további során a szónok és figyelmeztette őket a hűség helytállásra, kemény kitartásra, mert az ezeréves magyar földön nem lehet kényelmes és gyáva élet.

— Ne feledjétek el — mondta Körtsmáros László, — hogy katonanemzetnek a fiai vagytok, — magyarok! Férfias lelkületű népet a veszély csak megacélozhat. — mondotta többek között.

A Talpra Magyar-t 60 tagú levente szavaltó-kórus adta elő, majd a kivonult alakulatok zászlók alatt elvonultak az országzászló előtt, a Levente-zenekar zenéjére.

A Szent László-teret teljesen megtöltötte az ünneplő közönség, a szíveket pedig büszke örömmel töltötte el az új magyar ifjúság impozáns felvonulása.

Tűzharcosok díszátborozása

Sorrendben 11 órakor a Tűzharcosok díszátborozása következett a székházukban. Itt zászló-tisztelgés és szavaltatok után, vitéz Gödry János ny. vezérőrnagy, mondott nagyhatású beszédet. A zenekar Biró László vezényletével eljátszotta a Hunyadi-indulót, majd zászlófelvonással fejeződött be az ünnepség, amelyen a nagyvárad-i vízei társadalom is meg-

jelent, élén vitéz dr. Nadányi János alispánnal és vitéz Moldovány István táblai elnökkel.

Ugyancsak délelőtt 11 órakor rendeztek rövid megemlékezést a hadikórház ápoltnai részére. Itt Balázs Zsigmond tanár mondott beszédet, szerepelt a tanítónőképző önképzőkörének regős csoportja.

Ünnepség a Szigligeti Színházban

A délelőtti folyamán különböző testületek és küldöttségek elváltak az országzászló elé és koszorút helyeztek talapzatára.

Szép külsőségek között zajlott le a MÁV alkalmazottak őrségváltása az országzászlónál. A vasutasok sajtó zenekaruk hangjai mellett vonultak a Szent László-térre, ahol átvették az őrszolgálatot, majd a zenekar, amelyet Siroki Gyula vezényelt, a Bémer-téren déli 12 óráig tizenet adott, amely iránt a közönség részéről nagy érdeklődés nyilvánkozott meg.

A nagyvárad-i társadalmi egyesületek együttműködésének rendezésében déli 12 órai kezdettel szép március 15-iki ünnepi volt a Szigligeti Színházban, amelyre a közönség zsúfolásig megtöltötte a nézőteret.

A Magyar Hírszékgye elmondása után Balázs Zsigmond tanítónőképző intézeti tanár mondott ünnepi beszédet. Arra mutatott rá, hogy 1848 március 15-ike az egyenlőség elvét valósította meg a magyarság és Magyarország népei számára s ennek nemcsak a felszabadított 9 millió jobbágy társadalmi osztály-szempontjából van jelentősége, hanem kötelezi a felszabadítás ténye a nemzetiségeket is, akik ezzel egyenlő jogú polgárai lettek az országnak. A márciusi ifjak példája pedig mindnyájunkat a hazafias áldozatkészség és öszertartás szent kötelességeire int.

— Ünnepeljük ezen a napon hazánk függetlenségét és nemzetünk szabadságát, az uniót Erdéllyel és a magyar föld minden lakója számára biztosított törvény előtti egyenlőséget. Márciusi tiszteletdíjaink, valamint a márciusi ifjúságnak emléke, mint fajtánk szabad-

ságszeretetének nemzeti és szociális értékének akadályokat nem ismerő jelképe, örökre megmarad a magyarság lelkében. Az emlékezés azonban kötelez arra, hogy magyar a magyarral, mint testvérrel kezeljünk dolgozón, örüljünk, fegyelmessze önmagát, egyezőval éljen egy hatalmas nemzeti összefogásban. — mondotta.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a Postaaltisztek Országos Egyesülete nagyvárad-i csoportjának ének-kara hazafias dalokat énekelt, majd Poroszlay Rezső levente igen lendületesen elszavalt a Nemzeti dalt.

A Nemzeti Munkaközpont képviselője Szabó János építőmunkás, országgyűlési képviselő mondott beszédet. Hangsúlyozta a munkásságnak a nemzeti gondolatához való ragaszkodását és a valóságos egyenlőség és testvériség megvalósításának szükségességét, mert, mint mondotta, az ország szabadsága a magyarság egyedeinek testvéri összefogása nélkül éppoly kevésbé vezet a nagy nemzeti célok elérésére, mint a testvériség az ország szabadsága nélkül.

A Szent László gimnázium szavaltó-kórusa Babics László hittanár vezényletével előadta a „Magyar imádság” című költeményét, amelyet nagy tetszéssel fogadott a közönség.

Az ünnepség a Himnusz elneklésével ért véget.

Szabadság-ünnep a réti reformátusoknál

A nagyvárad-réti református egyházzsér ugyancsak szerdán este tartotta meg szabadság-ünnepét és emlékezett meg Kossuth Lajos halálának ötven éves évfordulójáról. Az

ünnepségen közreműködött a Gép-ipari középiskola önképzőköre és énekkara. A gazdagon összeállított műsoron biblia olvasás, ének- és zeneszámok, szavaltatok szerepeltek. Ünnepi beszédet Balogh János III. oszt. tanuló mondott. Előadták Kossuth utolsó évi jelenetét, amely előtt dr. Szabó Lajos lelkész mondott bevezetőt.

A Magyar Élet Pártjának városi szervezete március 15-én este saját helyiségében ünnepi értekezletet tartott, amelyen a szabadságharcról és annak legendás alakjáról, Kossuth Lajosról Olasz Vilmos dr. iparkamarai főtitkár emlékezett meg.

Végül a szabadságharc emlékének hódolt a Szigligeti Színház is a Gül Baba című operett bemutatásával. Az előadás előtt Horváth Jenő főrendező szavalt a Talpra magyart.

Március 15. a Carmen cipőgyárban

A Carmen cipőgyár r. t. a hadiüzemi munkásság részére szerdán este 7 órai kezdettel magas színvonalú március 15-i ünnepséget rendezett a Ref. Kulturház dísztermében. Az ünnepséget a Szó-zattal nyitotta meg a Carmen dalköre, majd Nagy Lajos, cipőgyári mester mondott megnyitó beszédet, melyben a mai idők és főként a hadiüzemi munkásság szemazogéből méltatta a márciusi gondolatot. A Szent László gimnázium szavaltó-kórusa Babics László hittanár „Magyar Miatyánk” című nemes-vevettü költeményét adta elő a szerző vezényletével. Biró László kitűnő koncertzenekara Erkel: Hunyady László nyitányát játszotta alapos művészi felkészültséggel, majd P. Röss Bertalan kapucinus atya tartotta meg mély gondolatokban gazdag ünnepi beszédét. A Carmen dalköre Liszt: „Ünnepi dal” és Gárdonyi Zoltán: „Éljen a haza” című művét adta elő Lukács László zene-tanár vezényletével, majd Mées László: „Egyszerű példa a varjakról” című költeményét szavaltta el nagy sikerrel Kiss István, cipőgyári vasas-tergályos. A nagy sikerű műsoros est Kodály: „Háry János Intermezzójával és a Rákóczi-indulóval zárult. Biró László koncertzenekarának élvezetes előadásában.

Ünnepség a fővárosban

A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Magyar Cserkészmozgalom a magyarság szabadságünnepén leg-főbb védnöke Horthy Miklós kormányzó tiszteletére az operaházban díszelőadást rendezett. Az előkelőségek sorában az előadáson megjelent vitéz József királyi hercegasszony, Kállay Miklós vezetésével a kormánytagjai és igen sokan a közéleti elkötelezők közül. Megjelent a Kormányzó úr is hitvesével és a kormányzó helyettes özvegyével. A Kormányzó urat a Himnusz és a Rákóczi-induló elhangzása után egy kassai cserkész köszöntötte a színpadról. A közönség meleg ünneplésben részesítette a kormányzó párt.

Kávéházakban és boltokban kérje a „MAGYAR LAPOK”-t.

Moszkva felelőssége a háború kirobbanásában

A most forrongó háború folyamán különböző híresztelések terjedtek el a Szovjet terveivel kapcsolatban. Sokszor akarta az angolszász propaganda szépitgetni a Szovjet szándékait, de az események hamarosan megcáfolták e törekvéseket.

Wartanoff emigráns orosz írók az *Adendland und Bolschevismus* című könyve világosan feltárja előtrünk a Szovjet világhorradalmi terveit. Sőt reádöbent bennünket arra is, hogy a mostani háborúért a Szovjetet is nagy felelősség terheli. Wartanoff a legnagyobb illetékességgel nyilatkoznak ezekben a kérdésekben, mert közvetlen közelből ismeri a bolsevizmust. Az 1917-ben az októberi forradalom után Genfben telepszik le, de később a honvágy és családja utáni vágy visszacsábítja Oroszországba. 1932-ben vissza is tér hazájába, de csak két évig tud ott maradni s nagy nehézségek közepette ismét elhagyja Oroszországot. Ettől az időtől kezdve teljesen az antibolsevista tevékenységnek szentelte életét.

A kiváló orosz író említett könyvében kijelenti, nem ismerik a szovjet állam alkotmányát azok, akik hangoztatják, hogy a Szovjetnek nincs világhódító szándéka. A Szovjetunió minden híreszteléssel szemben a világhorradalom megvalósítására törekszik. A nagy háború előtt egyetlen országot sem kínált meg a Komintern működése, bár nem minden országban tudott erősebb gyökeret verni. A Szovjet szándékait világosan mutatja a spanyolok és a francia népfrent példája. El lehet képzelni, hogy mi történt volna Európával, ha nem sikerül megakadályozni a Moszkva által fűtött spanyol kommunisták tevékenységét.

Világhorradalmi terveinek megvalósítására Moszkva a világ minden országa részére kijelölte már a kommunista vezérkart, amelynek névsorát a moszkvai titkos levéltárban őrizték. Sőt Moszkva a régi marxi elvhez híven állandóan a háborun spekulált, mert ettől várta a nagy forradalmi győzelmet. Erre vonatkozóan érdekes Kaganovics 1936-ban mondott beszédének következő részlete: Franciaország és Németország összetűzése lényegesen megjavítaná a Szovjet helyzetét Európában. Moszkva 1937-ben már nyíltan kifejezi, hogy a Szovjet az elkövetkező háborútól a forradalmi erők elszabadulását várja. De még inkább meggyőzőnek a Szovjet forradalmi terveiről Stalinnak a szavai. A Harmadik Internacionale gyűlésén 1938-ban megdöbentő kijelentéseket tett Stalin, amelyek a jelen háború egyik okát is feltárják előttünk. De idézzük Stalin szavait: „Megfelelő, széles alapokon csak akkor vehetjük fel ismét a világhorradalmi tevékenységet, ha felhasználjuk és kiaknázzuk a kapitalista országok között dúló veszekedést és egymás ellen háborúra uszítjuk őket. Marx-Engels-Lenin el-

mélete ugyanis azt hirdeti, hogy a széles területekre elharapózott háború szükségképpen forradalommal végződik. Tehát külföldi munkatársaink legfontosabb feladata, hogy dolgozzanak ilyen háború előidézésén. Aki ezt nem érti meg, az nem is látja tisztán a forradalmi marxizmust”.

Wartanoff a szovjet-német meg egyezésről is azt állítja, hogy csupán a bolsevista háborús propaganda eszköze volt. A Szovjetunió mindenképpen háborúba akarta rántani legnagyobb ellenségét, hogy a forradalmat felidézze Németországban és a háborúba sodródott országokban. Hatalmas erővel készült a Szovjet a végső győzelemre. Azonban Németország felismerte Moszkva igazi szándékait és még időben ellene fordult.

hogy felfogja a nagy támadást, amelyet a Szovjet nemcsak Németország, hanem egész Európa bolsevizálása érdekében megindított.

Európa népeinek legfontosabb feladata, hogy felvértézzék magukat a bolsevista számítások ellen. Tény, hogy a háború megpróbálja az emberek idegzetét és könnyen forradalmi hangulatot nevel. Azonban minden a lélek erején fordul meg. Ha valamilyen nemzet nem engedi magát terrorizálni és hivatása magaslatán áll, nem lehet forradalomba rántani. A szovjet számítás figyelmen kívül hagyja azt is, hogy az emberek előtt ott lebeg a múlt árnyéka és bolsevista kegyetlenségek elrettentő példája. Ez már maga is bolsevizmus elleni kitarásra ösztönzi az embereket. (V. J.)

Rögtönzött műrepülőbemutató a Szent László-tér felett

(Nagyvárad.) Amikor e sorokat írjuk, a rádióban, Budapest I. hullámhosszán már több, mint egy órája szünetel az adás s csak a légtalpon szerveinek szóló figyelmeztetés hangzik fel időnkint:

— Zavaró repülés...

S mi most mégis egy egészen más szándékú repülőgépről akarunk megemlékezni. Arról a karcsú, csillogó szárnyú iskolagépről, mely hedden a késő déli órákban tünt fel Nagyvárad pillanatnyilag napsütéses, tavasziasan kék eget alatt. Pajkosan megfürdött a fényben, mint az első napsütésnek örvendő madár; majd merész bukfcenct vetett, mint a víz tükrén ficánkoló hal, azután, hirtelen orrára bukva, függőleges irányban nyilsebesen zuhant lefelé, hogy, amikor a nézőkben már a vér is megfagyott, újra egyensúlyba lendüljön és magasba törjön. Mintegy negyedóra hosszat játszott így a Szent László-tér felett ez a vakmerő és szemképrázatóan ügyes, modern „légtornász”, azután el-tünt Nagyvárad légitereiből.

Valószínűnek tartjuk, hogy ez a rögtönzött és belépti díj nélküli repülőbemutató a Nagyváradon nagy lendülettel megindult sportrepülősi mozgalommal áll összefüggésben. Talán éppen a szervező bizottság felkérésére történt, azért, hogy izelítőt adjon a sportrepülés szépségeiből és felkeltse az érdeklődést a mozgalom iránt, mely a háború viharai s az egyre sürűbben ismétlődő, ma még — Istennek hála — csak „zavaró” repülések közepette már a békét készíti elő. Azt az igazi, boldog békét, melyben a repülőgép nem lesz többé a levegő félelmetes vészmadara, hanem a modern sport legmodernebb eszköze, maga a repülés pedig éppen olyan népszerű és mindennapi sportöröm, mint — mondjuk — a vad-evezés...

A bemutató mindenestre pompásan

sikerült s akik látták, nem tudtak betelni vakmerőséggel párosult szépségével.

Itt említhetjük meg, hogy a megalakulóban lévő Nagyvárad Sportrepülő Egyesület felhívja a motoros, vagy vitorlázó repülővizsgát tett egyéneket és tartalékos repülőket, hogy a sportrepülés megszervezésébe való bekapcsolódásuk céljából jelentkezzenek Major György főosztálykezelésében, Rákóczi-út 13.

Magyarozatot kér a pénzügyminisztertől a Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok fűszerkereskedő szakosztálya az állami számolólapok használatával kapcsolatban

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok fűszerkereskedő szakosztálya f. hó 13-án, este 7 órakor népes gyűlést tartott, amelyen résztvett dr. Szelei Emil p. ü. titkár vezetésével az illetékosztály, a forgalmi osztály, valamint a pénzügyi felügyelőség több főtisztviselője is. Dr. Szelei Emil titkár teljes egészében ismertette az idevonatkozó rendeleteket a zsúfolásig megtelt illesteremben, majd a kereskedők számos gyakorlati kérdésére adott felvilágosítást és bemutatta a számolólapok technikai használatát. Az ismertető előadás után a szakosztály szükségesnek látta, hogy a 90/1944. M. E. sz. rendelettel kapcsolatban, a félreértések elkerülése végett, bizonyos felvilágosításokat és magyarozatokat kérjen a pénzügyminisztériumtól több kérdésre, amelyből egy párat itt közlünk:

1. Mit ért a pénzügyminisztérium „cukrárszipari termékek” alatt? Nevezetesen, annak számít-e: a keksz, kétszersült, tortalap, nápolyiszület, teasütemény, ostya, mézeskalács, vagy csak a szigorúan vett cukrársütemény?

2. Az esetben, ha a fűszerkereskedőtől vevő italt vásárol, az üvegbetétért felszámított összeg illeték alá esik-e, vagy illetékmentes?

Felelőtlen személyek félrevezetik a tűzörséget

(Nagyvárad.) Az utóbbi időben két ízben is felhívták a tűzoltóságot és tüzet jeleztek. Mikor a helyszínre értek, kiderült, hogy félrevezették őket. Rehák Tamás tűzoktópa-irancsnok az esetekről jelentést tett a polgármesternek, aki viszont a rendőrséghez fordult a felelőtlen és lelkiismeretlen személyek kiténének megállapítása végett.

Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint, a nyomozás eddig a következőket állapította meg: Az első eset február 5-én történt. A 18—54-es távbeszélő állomásról egy magát Zoltán Péternek nevező egyén padlástüzet jelzett a Kossuth Lajos-utca 9. számú házban. Másodszor március 8-án a 19—54-es telefonról beszélt valaki és jelentette, hogy tűz van a Gróf Teleki Pál-utca 2. szám alatt.

Magyarozatot kér a pénzügyminisztertől a Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok fűszerkereskedő szakosztálya az állami számolólapok használatával kapcsolatban

3. Kérik továbbá szociális szempontokból az 1 pengőn alóli vásárlások illetékmentességét.

4. Különös érdeklődést váltott ki az a kérdés is, hogy illetéket tartozik-e fizetni az a vevő, aki a fentemlített rendelet életbeléltetése előtt vásárlási könyve alapján hitelben vásárolt a fűszerkereskedőtől — (1944. március 15), azonban az összeg ki-egyenlítése egy későbbi időpontra esik?

5. Azon viszonteladók (vendéglők, korcsmárosok), akik nagyban tökehiány miatt nem tudnak vásárolni, kötelesek-e számolólap illetéket fizetni? T. i. a rendelet mentesíti a számolólap kiállítását az esetben, ha az eladás viszonteladók részére nagyban történik.

A fenti kérdésekben a nagyvárad Kereskedelmi Csarnok titkári hivatala memorandummal fordult a pénzügyminisztériumhoz és reméli, hogy a kifejtettek indokoltsága és szociális meggyőző erejénél fogva okvetlenül meghallgatásra talál.

Az értékes előadásról a Csarnok titkári hivatala gyorsírásban jegyzetet vett fel s ezt érdekelt tagjai részére sokszorosítva ingyen rendelkezésre bocsátja.

Cimer és cimfestést

üvegre, badogra, fára **PAIZS J.**

művésziesen, szakszerűen készít

Mezey Mihály utca 1. sz.

cim és cégfestő

Végső fokon

Eladott „örökrésze“ árának visszafizetésére kötelezte a Tábla az egyik „Schmidt-örökös“

A perek egész lavinája várható az ítélet nyomán

Nagyvárad, márc. 16. Részletesen foglalkoztunk mult év tavaszán azzal a keresettel, melyet a hírhedt amerikai „Schmidt-örökség“ egyrészenek pörüljárt vásárlói adtak be a kir. járásbíró-ságon. A keresetben Csepregi László, Kádár Géza és özv. Nagy Gyuláné nagyszalontai lakosok előadták, hogy 1928 november 21-én özv. Nilgész Andrásné sz. Schmidt Róza köröstarjáni lakossal közjegyzői okiratban foglalt adásvételi szerződést kötöttek, melynek értelmében Nilgészné eladta az Amerikában állítólag elhalt Schmidt János nevű rokona állítólagos hagyatékából neki járó örökrészenek negyedrészét 60 ezer leierért. A vételárat Nilgésznének azonnal ki is fizették. Utólag azonban kiderült, hogy az örökség valójában csak a napilapokban elhelyezett hírvető cikkekből létezett, amelyek egyedül azt a célt szolgálták, hogy a hiszékeny emberek zsebéből a pénzt kicsalják. A kereset szerint Nilgésznének tudnia kellett arról, hogy ez az örökség nem létezik, tehát az adásvételi szerződés tárgyát egy nem létező dolog képezte, ezért kéri a járásbíró-ságot, kötelezze az alperest 2180 pengő tőke és ennek 1928 november 21-től járó törvényes kamatai és az okozott perköltségek megfizetésére.

1943 április 13-án hirdetett ítéletet az ügyben a kir. járásbíró-ság és a felperesek keresetét elutasította azzal, hogy jelen esetben szerencseszerződésről van

szó, mely kockázatvállalással jár s mint ilyenhez — épügy, mint a kártya- és egyéb szerencsejátékokhoz — a bíróság jogsegélyt nem nyújthat.

Az ítélet ellen a felperesek fellebbezést jelentettek be, a kir. törvényszék azonban helybenhagyta a járásbíró-ság ítéletét.

A törvényszék ítélete ellen a felperesek ügyvédjük, dr. Krajnik Sándor útján felülvizsgálati kérelmet adtak be a kir. táblához. Ebben azzal érveltek, hogy kockázatvállalás valóban történt, de csak abban az irányban, hogy milyen nagy az örökség s hogy az örökség hozzáférhető-e, vagy sem; ateinkintben azonban, hogy az örökség létezik-e s hogy az eladó valóban örökös-e, szó sem

volt kockázatvállalásról. Örökös jogának és magának az örökségnek létezéséért az eladó felelős.

A kir. tábla most hozott ítéletet végső fokozatig érdekes ügyben. Megállapította, hogy az örökség létezéséért az örökös, vagyis jelen esetben az eladó felel, a revők részéről etekintben kockázatvállalás nem történt. Alperes nem tudta igazolni az örökség létezését, ugyszintén azt sem, hogy örökös-e és joga lett volna-e az eladásra, még az esetben is, ha az örökség valóban létezik. Ezek alapján a kir. tábla a felülvizsgálati kérelemnek helytadott és kötelezte az alperest 2180 pengő tőke és törvényes kamatai, valamint 600 pengő perköltség megtérítésére.

Érdekes megemlíteni, hogy Bihar megyében legalább vagy ötvenen vannak még, akik különböző „örökösöktől“ örökrészeket vásároltak a valójában csak holdbéli örökségből. Valószínű, hogy ezután a tábla ítélet után, mely első ebben az ügyben, a perek egész lavinája indul meg a nemlétező öröksézeket jöpinzen értékesített „Schmidt-örökösök“ ellen.

Kossuth szobra felállítását javasolta a MEP nagyváradai szervezetének ünnepi értekezlete

(Nagyvárad.) A Magyar Élet Pártja Nagyvárad városi szervezete tegnap este Illatky Endre dr főispán elnöklése alatt Cziffra Kálmán dr főispán, vármegyei elnök és Vargha Gedeon ref. lelkész, alelnök részvételével ünnepi összejövetelt tartott. Az ünnepi megemlékezést Olasz Vilmos dr ipar-

kamarai főtitkár, a párt alelnöke mondotta. Lelkesedéstől áthatott ünnepi szavakban hódolt a szabadságharc hősei és azok élén Kossuth Lajos emlékének megállapítva, hogy Kossuth emléke mindaddig élni fog, amíg csak egyetlen magyar él a földön. Hangsúlyozta annak szükség-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Makacs Kata.
BELVÁROSI: Szováthy Eva.
CASINO: A cigány.
KORONA: A látszat csal.

ségét, hogy a most élő nemzedék ugyanolyan izzó hazaszeretettel és önfeláldozással szolgálja hazáját, mint a 43-as szabadságharc legendás hősei, mert csak ez esetben leszünk méltók az ő eszméihez és diós emlékükhöz.

A nagy tetszéssel fogadott ünnepi megemlékezés után Vargha Gedeon emelkedett szóásra és az alábbi általános helyesléssel és lelkesedéssel fogadott indítványt terjesztette elő: Indítványozom, hogy a Magyar Élet Pártjának nagyváradai szervezete mondja ki, hogy szükségessé tartja Kossuth Lajos érdemeinek elismeréséül az ő emlékének megörökítését Nagyváradon, megfelelő emlékművel. Ehhez képest forduljon a Pártszervezet Nagyvárad polgármesteréhez és kérje őt, hasson oda a város törvényhatósági bizottságánál, hogy ilyen Kossuth-emlékműnek a háborús időben leendő létesítését már most mondja ki, illetve határozza el.

Az indítvány elhangzása után Illatky Endre dr főispán felhívta a megjelentek figyelmét arra, hogy a város háza dísztermében bemutató kiállítás rendeznek a Kossuth Lajos-szal és a szabadságharcral kapcsolatos és a város tulajdonában lévő relikviákból. A bemutatásra kerülő emlékek között szerepel többek között az a levél is, melyet Kossuth Lajos Nagyvárad város polgármesteréhez intézett.

A lelkes hangulatú ünnepség a Himnusz elneklésével ért véget.

Meghívó

az Erdélyi Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank Részvénytársaság

Kolozsvárt, 1944. március 23-án d. u. 5 órakor saját helyiségében (Mátyás király-tér 30. szám.) tartandó évi rendes közgyűlésére.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés az 1943. üzletéről.
2. Az 1943. évi mérleg- és eredmény-számla megállapítása.
3. Határozathozatal a nyereség felosztása tekintetében.
4. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó

5. A felügyelőbizottság díjazásának megállapítása.
6. Az alapszabályok 1. (angol cég-szöveg helyesbítése), 9. (meghívó szöveg az alapszabálymódosítás esetén), 19. (igazgatósági ülés összehívása és annak határozatképessége), 22-24. (fel-

ügyelőbizottság összehívása, szervezete és határozathozatalának módzatai), valamint 26. (nyereség megállapításának módzatai) szakaszainak módosítása.

7. Választás az igazgatóságra.
  8. Esetleges indítványok.
- Fenti közgyűlésen csak azok a részvényesek vehetnek részt, akik részve-

nyüket legkésőbb 1944. március 20-ig vagy a társaság központja, valamint marosvásárhelyi, nagyváradai és szatmárnémeti fiókjai pénztáránál, vagy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank budapesti központi pénztáránál (V. Dorottya-utca 6.) leteszik.

Kolozsvár, 1944. február 26.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Vagyon

MÉRLEGSZÁMLA 1943. december 31-én.

Teher

	Pengő	Pengő		Pengő	Pengő
Pénztárkészlet		288.464,33	Saját tőkék		
Gíró számlán fennálló követelések		1.097.266,53	Alaptőke	750.000,—	
Pénztárkészletnél fennálló követelések		151.873,97	Tartalékalapok	233.450,76	983.450,76
Értékpapírok		267.246,—	Köles követelések tartalék alapja		115.599,45
Váltótárca:			Nyugdíj alap		48.253,33
Arú és értékpapír fedezettel	1.981.571,67		Nyugdíj tartalék		70.000,—
Jelzálogfedezettel	4.980.226,90	9.109.890,23	Bevételek		
Tárca és nyílt hitelek	2.148.091,66		Takarékbetétek	6.331.893,70	
Adósok			Folyószámlabetétek	4.969.571,74	11.301.465,44
Arú és értékpapír fedezettel	2.566.031,98		Viszontleszámitolt váltók		3.696.184,06
Jelzálogfedezettel	2.123.212,64	5.582.246,24	Hűletozok		961.703,59
Nyílt hitelek és különféle adósok	893.001,62		Fel nem vett osztalék		1.230,11
Konverziós adósok		198.408,41	Egyéb teherletolek		16.418,21
Ingatlanok	773.216,—	767.216,—	Átmenő tételek		156.575,70
Le: értékesítkenési tartalék	6.000,—		Óvadékok és kezességek	434.100,94	
Egyéb vagyónletolek		17.000,—	Nyilvántartási számlák	1.088.942,56	
Átmenő tételek		17.850,74	Nyereségáhozatal az előző évről	4.067,15	
Óvadékok és kezességek	434.400,94		Folyó évi nyereség	142.463,95	146.531,10
Nyilvántartási számlák	1.088.942,56				
		17.497.462,45			17.497.462,45

Kolozsvár, 1943 december 31-én.

GÁMAN GEZA
vezérigazgató.

AZ IGAZGATÓSÁG
Megvizsgálta és helyesnek találta
A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG

A könyvelésért:
ALEXY LAJOSNÉ
főkönyvelő.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: 1 hóra 4.30 P.
 3 hóra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Készleteket nem adunk vissza

PRO PATRIA HŐSI HALOTT A RÉTI REFORMÁ- TUS EGYHÁZRÉSZEKBŐL

A réti református egyházzáruháznak ismét hősi halottja van. Orbán András hentes és mészárosmester életének 37-ik évében a keleti hadműveleti területen kötelességének önfeláldozó teljesítése közben a hazáért hősi halált halt. A ezomorú értesítés a napokban érkezett meg a gyászborult hitveshez és kis fiához.

Dr Szabó Lajos lelképásztor a március 19-én, vasárnap délelőtt az Árpád vezér-úti református templomban tartandó rendes istentisztelet keretében emlékezik meg a legnagyobb áldozatról. Az istentisztelet a Tűzharcos Szövetség is képviselteti magát.

Magyar Bálint a Szent István Akadémia tagja. Magyar Bálintot, Szabolcs közszolgálati esperes-plébánosát, a halszavú költőt, a budapesti Szent István Akadémia tagjává választották.

MÁRCIUS 15-E AZ ÉRMIHÁLYFALVAI NEMZETI MUNKAKÖZPONTBAN. Gyönyörű és felejthetetlen élményt nyújtó március 15-i ünnepély keretében mutatkozott be szerdán délután az érmihályfalvai Nemzeti Munkaközpontba tömörült munkásság működtető gárdája az érmihályfalvai Iparos Otthon nagytermében. Az egész műsort a munkásgárda szolgáltatta. Kotormányi István polgári iskolai igazgató, a NMK helyi elnökének vezetése alatt. Nagyváradról a Nemzeti Munkaközpont képviselőjében Nagy István kerületi titkár utazott ki Érmihályfalvára, akit felkérés folytán az ottani vegyeskar első beosztásának alkalmából Kiss János ny. igazgató, a Bihar-Szilágyi Daloskerület ügyvezető igazgatója is elkísért és a közönségnek engedve, a márciusi beszéd megtartását is vállalta.

Pályázati hirdetmény a Hivatalos Lapban. A Budapesti Közlöny március 15-i száma a csokalyi (Bihar vm. székelyhídi járás) körjegyzőségénél megüresedett segédjegyzői állásra, továbbá Bihar vármegye törvényhatóságánál megüresedett II. osztályú vm. altszobai állásra, illetve az előlépés által megüresedett kiegészítő szolgáló állásra pályázatot hirdet.

A KÖZÉPKORI FRANCIA IRODALOMRÓL és szelleméről tart érdekesnek ígérkező előadást a pesti egyetem francia lektora március 17-én, pénteken este 6 órakor a városháza nagytermében. A középkor magyar-francia kapcsolatait, a különböző kemoly és tréfás, vallásos és könnyed irodalmi műfajok szerepelnek az előadás műsorán.

A LÉGÓPARANCSNOKSÁG FELHÍVÁSA. Felhívom az I. és II. osztályba sorolt vagyontárgyak léggóltalmi parancsnokait, hogy folyó hó 20-án 18 órakor (délután 6 órakor) a tűzoltó iaktanya tantermében feltölelően jelenjenek meg. Léggóltalmi parancsnok.

AZ IMMACULATA INTÉZET MÁRCIUS 15-I ÜNNEPÉLYE. Az Immaculata Intézet mindkét iskolájának: az óvónőképző és polgári iskolának növendékei a tanári kar és szülők jelenlétében lelkesen ülték meg a nemzeti ünnepet a Katolikus Legényegylet nagytermében. A műsor a következő volt: 1. Magyar Hízekegy. 2. Petőfi Sándor: Nemzeti dal szavaltá Dombay M. II. o. polg. 3. Ünnepi beszéd elmondta Gusztus Ignácia nővér. 4. Babics Mihály: Petőfi koszorúja. szavaltá Schuller M. III. o. polg. 5. Dr. Ópalotay János: Zászlóvarrogatás 1849 tavaszán. Hazafias szindarab 1 felvonásban. Előadták az óvónőképzősök II. évfolyama. 6. Népdalok. Előadta a polgári iskola énekkara, vezényelt Csiky Gyuláné. 7. Dr. Ópalotay János: Honezeretet. szavaltá Csorba E. II. o. polg. 8. Himnusz. Az Intézet növendékei a tanári karral az élen d. e. 9 órakor szentmisén vettek részt. szebb jövőnkért imádkozva. Egy 40 tagú díszszakasz pedig az Intézet zászlaja alatt kivonult a Szent László-terem rendezett ifjúsági ünnepélyre, melyen a Levente Ifjúság keretén belül a várad ifjúság egy közös nemzeti érzésben összeforrt.

A Filharmoniai Társaság zenekora

BEETHOVEN

estet
 rendez március 21-én a
 Református Kulturpalotában
 Közreműködik: Hajós Magda
 zongoraművész.

Pályázati hirdetmény. Bihar vármegye alispáni hivatala gépirásiban teljesen jártas kiegészítő munkacsoport keres azonnali alkalmazásra, havi fizetés 192 P. Képesítés IV. középkola sikeres elvégzése. Keresztény származását okmányokkal igazolni tartozik. Jelenkezni lehet a hivatalos órák alatt a megyeháza II. sz. szobájában a vármegye irodai igazgatójánál. Dr. v. Nadányi s. k., alispán.

BUTOROKBÓL ma is nagy választék ARTA butorüzlet. Pannonina épület, Bethlen István-utca 2.

VASÁRNAP REFORMÁTUS VALÁSOKTATÓ LEKÉSZÉKET IKTATNAK UJVÁROSBAN. Bensőséges ünnepség színhelye lesz vasárnap délelőtt az újvárosi református templom. A fél II. óras istentisztelettel kapcsolatosan iktatja be Vaday Béla, a bihari egyházmegye esperese a nagyvárad egyházközség presbiteriuma által megválasztott Bittó Zoltán, Bokor Sándor, Kecskés Balázs, Kiss Tamás, Kurucz József vallásoktató lelkészeket. A beiktatásra kerülő lelkészek közül az ígét Bokor Sándor hirdeti. Utána ünnepélyes nyilvános presbiteri gyűlés keretében köszöntik az új lelképásztorokat.

Felhívás a cipésziparosokhoz! Felhívjuk a cipésziparosok figyelmét, hogy üzleteiken a pontos lakáscímeket tüntessék fel, mivel többször előfordult, hogy a részükre érkezett árút nem tudták kikészíteni. Tehát haladéktalanul mindenki a legrövidebb időn belül intézkedjen.

Pályázati hirdetmény. Rojt körjegyzőségénél (cséffai járás) 1 kiegészítő tisztviselő állás üresedésében van. Havi fizetés 192 P. magánmunkálatokból részesedés érdem szerint és 1 szoba bérpárlata. Irodai munkálatok végzésében jártasság előny. Lehetőleg gépirást is tudjon.

Halálozás. Dr. Petráss Lajos, a III. c. cs. jellegűvel felruházott kir. járásbírósi gáznok, súlyos szenvedés után, életének 63-ik évében Marosvásárhelyen meghalt. Dr. Petráss, mint fiatal törvényeszköz jegyző, Nagyváradon kezdte pályafutását. Később Margittára, Szászrégenbe, végül pedig Marosvásárhelyre került. Az elhunytban tapunk belső munkatársa, M. Fodor Viola a nagybátyját gyászolja.

Bőr és gummi árdragitákat tartóztattott le a rendőrség. Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad rendőrkapitányság őrizetbe vette Himler Armin, Kurajos Sándor és Geller Kálmán nagyvárad borkereskedőket, akik gumitalpat és bőrtalpat vontak el a forgalomból és azt a megengedettnél jóval magasabb áron hozták forgalomba. Mindhármójukat letartóztatták és átadták a királyi ügyészségnek.

A Nagyvárad Takarékpénztár f. hó 19-én, vasárnap déli fél 1 órakor tartja hivatali helyiségében évi rendes közgyűlést, melyre részvényeseit és tisztviselőket meghívja. A közgyűlésen, mint arról értesülünk, résztvesznek a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület részéről dr. Kállay Tibor ny. pénzügyminiszter, elnökhelyettes-vezérigazgató, dr. Vajda Ákos kincstári főtanácsos, vezérigazgató helyettes és dr. Lukács Tihamér jogtanácsos-igazgató.

Elfoglalt két álkulcsos betörőt. Nagyvárad. Saját tud. A rendőrkapitányság elfoglalta Apai János és Nyerges Zoltán foglalkozás nélkül nagyvárad lakosokat, akik álkulcsal behatoltak Fuchs Benőné Várady Zsigmond-utca 14. szám alatti lakására és onnan kézzel pénz-értékű ruhameneteket loptak el. A loptak holmikat eladták Deusch Béla szerezőnek, aki Hunyadi János-utca 8. szám alatt lakik. A közbűnösöt átadták a királyi ügyészségnek.

Ma este lesz a zeneiskola hangversenye. A nagyvárad városi zeneiskola hangversenye ma este 6 órakor kezdődik a Református Kulturpalotában.
ADOMÁNY. Iszákly Sándorné 50.- pengőt juttatott el szerkesztőségünkhez a Vörös Kereszt javára.

Szatmáron tartják legközelebbi értekezletüket az erdélyi polgármesterek

Nagyvárad, március 16. Az erdélyi törvényhatósági jogú városok polgármestereinek legközelebbi értekezletét Marosvásárhelyre tervezte dr. Soós István, akit annakidején a nagyvárad polgármesteri értekezleten az özszejövelekek megszervezésével bízták meg. Minthogy azonban ez elé akadályok gördültek, a polgármesterek nem a Kemény Zsigmond társaság marosvásárhelyi ünnepségeivel egyidejűleg, hanem április 15-én, Szatmáron fognak találkozni. Főként léggóltalmi, közellátásügyi és lakáskérdéseket fognak megbeszélni.

A Filharmoniai Társaság zenekora

BEETHOVEN

estet
 rendez március 21-én a
 Református Kulturpalotában
 Közreműködik: Hajós Magda
 zongoraművész.

Pályázati hirdetmény

Nagyvárad thj. város polgármestere 5922-1944. szám alatt az alábbi pályázati hirdetményt adta ki:

Értesitem az érdekelteket, hogy a m. kir. Honvédelmi Minisztérium a 418.497-1944. számú rendelettel pályázatot hirdetett meg a m. kir. honvéd hadapródiskolánál Nagyvárad thj. városa részére fenntartott öt alapítványi helynek 1944-45. iskolai évre való betöltésére.

Az érdekeltek a kérelmeiket 1944. április hó 15-ikéig nyújthatják be Nagyvárad thj. város Közművelődési és Szociálpolitikai ügyosztályán (II. emelet, ajtó 31. számú szobában), ahol a pályázati hirdetmény feltételeit is megtekinthetik, melyek különben a Budapesti Közlöny 1944. évi március hó 5-én megjelent példányában lettek meghirdetve.

Dr. Soós István s. k., polgármester.

Blóz Zoltán ékszerész, órák

Szent János utca 3. szám

beváltja, készíti,
 becseréli, javítja

Ékszerét

Márkás svájci órák

Óratok, virágbrass karkötő készítése és előállításá műhelyemben

Megkezdődik a hónap második felére esedékes zsirjegyek kiosztása

Tudomására hozom a város közönségének, hogy a március hó II. felére esedékes zsirjegyszelvények beváltása I. hó 16. napján a város egész területén megkezdődik.

A zsirjegyekre az alkalommal 20 dgr. margarint szolgáltatnak ki a hatóságilag megállapított 5.60 P/kg-os egységáron.

Március hó 16. napja után, március

hó I. felére érvényes vagy korábbi zsirjegyek be nem válthatók, mert azokat a közlelmezési hivatal sem fogadja el elszámolásra a hűsoparosoktól.

A tolongás és ácsorgás felesleges, mert mindenki adagja biztosítva van. Nagyvárad, 1944. március 14.

Dr SOÓS ISTVÁN s. k.
polgármester.

Március 22-ig kell igényelni tejszállítási utalványokat

Értesítem a város közönségét, hogy folyó évi április havára vidéki községekből Nagyvárad város területére beszállítandó teje szállítási utalványt azok igényelhetnek, akiknek folyó hóra is van tejszállítási utalványuk. Igénylés, — mint a múltban — erre a célra készített nyomtatványon eszközölhető, mely kapható a fűszerkereskedőknél darabonként 10 fillérért. Mindenkinek annyi igénylőlapot kell pontosan kitölteni, ahány személy részére igényli a tejszállítási utalványt. Az igénylőlapon fel kell tüntetni a folyó hóra érvényes tejszállítási igazolvány törzsszámát és színét (kék,

vagy fehér).

Az igényléseket folyó hó 22-ig lelet posta útján beküldeni a Közlelmezési Hivatalba (Szaniszló-utca 15). A később beérkező igénylések nem lesznek figyelembe véve. Az igényléshez melléklendő egy felbélyegzett és megcímezett válaszboríték, mellyel az igénylők e hó végéig posta útján értesítve lesznek, illetve az április havi tejszállítási utalványt megkapják, ha beadványuk a felsorolt feltételeknek megfelel.

Nagyvárad, 1944. március 14.

Dr Soós István s. k.
polgármester.

Hétfőn kezdik meg az elbírált cipőjegyek kiosztását

Nagyvárad thj. város polgármestere 1431-1944. k. é. sz. alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesítem a város közönségét, hogy az 1944. évi február hónap beadott készlelbeli igényléseket a bizottság elbírált. Az elbírált készlelbeli igénybejelentéseket az érdekeltek folyó hó 20-án hétfőn délelőtt 8-tól 10-ig 1-3000-ig, 10-től 12-ig 3001-től 6000-ig, 12-1-ig 6000-9000-ig, 21-én kedden 8-10-ig 9001-12.000-ig, 11-12-ig 12.000-tól végig, 12-1-ig az elmaradtak vehetik át a Közlelmezési Hivatal 9. számú szobájában. Folyó hó 22-én pedig azok, akik az előző két napon nem váltották ki igényléseiket. Az érdekeltek, amennyiben saját igénylésüket váltják ki, úgy személyazonosságát igazolványt,

valamint az igénylőlapok beadása alkalmával kapott kék eszámot kötelesek magukkal hozni, azok pedig akik másoknak váltanak ki, a fentiekben kivül kötelesek még két tanu által aláírt szabályszerű meghatalmazást is magukkal hozni.

Ismételtten felhívom a város lakosságát, hogy hétfőn, kedden és szerdán csak a február hónapban beadott készlelbeli igénylőlapok nyernek kiosztást, mert az 1944. január és február havában beadott mérlektutáni feljels és talpigényléseket a bizottság nem bírálta el, miután a kiadható keret a mai napig nem érkezett meg.

Nagyvárad, 1944. március 14-én.

Dr SOÓS ISTVÁN s. k.
polgármester.

SZÍNHÁZ

Gül baba

— Bemutató a Szigligeti Színházban —

A Szigligeti Színház ünnepi díszelőadása keretében hozta színre március 15-én este a *Gül baba* című operettel. Az előadást megelőzőleg felhangzott a Himmusz, majd Horváth Jenő, a társulat kitűnő drámai színésze elvezálta a Nemzeti dalt.

Sajnos, maga az előadás meg sem közelítette azt a színvonalat, amelyet a Szigligeti Színház egyébként képvisel és amelyet a nemzeti ünnep méltósága megkívánt volna. A Gül babát, ezt a régi, kedves operettet annyira ismeri és szereti a közönség, hogy joggal fokozza fel igényeit a felújítással szemben. Az előadást azonban csak a kiállítás szépségeiért a czece mozzanatok hatásos

megjatszásáért illelheti dícséret, mert az operettegyüttes — nyilván nem a színészek hibájából — ezúttal oly kezesületlenül állt ki, hogy erre alig van példa színházunk legutóbbi működésének történetében. Tudomásunk szerint egyetlen színpadi próba után merészkedett az együttes a közönség elé és azért méltánytalanság volna a szereplők kényeszeredett munkáját a komoly bírálat szemszögéből ítélni meg.

Gulácsy Antal Gábor diákja friss és lendületes alakítás lehetett volna, ha rendelkezett volna elég idővel a szerep megérlelésére. De különösen belépője így is hatásos volt. Akadozásait, hibáit beadvásait a apró inradozásait az ének-

Varrógép-, kerékpár-, motor-, zipzár-, javítás JAKAB műszerész, Kossuth-u 5. Telefon 23-39

ben az előkészítetlenség rovására kell írunk. Ross József a rózsakert elpusztításának nagy jelenetében nem mutatta azt a mély és meggyőző drámaiságot, amelyet e nagy szerep más alakítóitól oly megrázó kifejezésben ismüünk. Szabó Ernő játékában is elikkadtak a purgyé-jelenet megható színei, nemcsak azért, mert a közönség nem tud már őszinte megindultságot feltételezni erről a kitűnő komikusról, hanem mert a híres Daru-madár dalt egyáltalában nem tudta élénekelni. Tanay török pasája kidolgozott alakítás volt a *Halasi* megfelelt Zulfikár szerepében.

Lányi Emil kellemesen esengő hangon énekelte Leila szerepét a játékában és mozgásában is egy törekvő, fejlődés-képes színésznek jelentkezett. Antal Erzi sok humorral, tuzások nélkül oldotta meg feladatát.

Rendkívül zavaró volt, hogy a harmadik felvonást a rendőrség közbelépése miatt annyira megrövidítették, hogy

ez már az érthetőség rovására ment. A Gül baba sírváltozása is valószínűleg az emiatt bekövetkezett teljes tájékozatlanság miatt nem sikerült.

A darab azonban oly szép, hogy a legnagyobb igyekezettel sem lehet azt élvezhetetlenné tenni. Bizonyos, hogy a következő előadásokon a rendező is, a színészek is, kiközösürik a bemutató dízeladás csorbáit. (*)

Színházi iroda közleményei „Gül baba” minden este

Csütörtökön este bemutató hértelben, pénteken este A-hértelben, szombaton este, vasárnap délután és este hértelben kerül színre Martoss-Huszka: *Gül baba* című, gyönyörű muzsikájú operettje, Szabó Ernő rendezésében. Főszereplők: Lányi Emmi, Gulácsy Albert, Szabó Ernő, Antal Erzi, Tanai K. Emil, Ross József és Barsy Béla. A díszleteket Kovall István festette.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Eladó sürgősen magánháza nagy udvarral, kerttel, bármilyen üzemi célra is alkalmas. Több telek. Özv. Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon 28-74. 728

Kombinált és hálósobák, konyhák, rekamierek. Verő asztalosnál Kapucinus-u. 11. 719

Most adja el használt ruháit és holmijait, mert magas árat kap érte a Rekordban. — Ugyanott jól és olcsón vásárolhat. Hlatky-u. 14. 639

Kézi kukoricamorzsoló megvételeire kerestetik. Cim a kiadóban. 745

Erősen fülpamacsos sűrű gyapjas angora hakkok kaphatók tenyészésre. Sipos István tenyészében, Jákóhodos, posta Szalárd. 742

Hálóbutor, fényezett, olcsón eladó. Hegyesi Márton-u. 4. Asztalosnál. 740

Varrógépet bármilyen állapotban, magas arban veszek Kiss Béláné, Kossuth-utca 3. Telefon 27-88. 131

Simonffy Tamás

nyug. MÁV felügyelő engedélyezett

Ingtalanforgalmi irodája

Irinyi József-u. 28. Hitler-u. sarok
Telefonszám: 34-41. Eladó és vevőszándékokat telefonon szóban vagy írásban sziveskedjenek előjegyezteni.

IRÓGÉP „Mercedes” Superba-gyártmány, alig hét hónapig használt, eladó. Cim a kiadóban. 689

Női kerékpári megvételeire keresek — Cimet a kiadóba kérek. 700

Gyümölcsfa, diófa és ezüstfenyő

csemeték kaphatók

Tisza Kálmán-tér 17. szám

Alma kórházak, cukrázok részére olcsón beszerzhető Szacsyay-utca 17. pinccében. 620

Hűlőgéle

Fertőtlenítést, poloska moly és mindenféle férgek irtását 30 év gyakorlatjal vállálja Varga Dankó Pieta utca 6. Telefon 27-56. 312

Uj kerékpárok és javítások Jakab műszerésznel, Kossuth-utca 5. 672
Kertásást vállalkoz. Ráday Gedeon-u. 29. Barna Bálint. 741

Elcserezlém Rákóczi-utca II. emeleti 2 szobás öszkomfortos lakáson, lehetőleg Olasziban levő hasonló, de földszintes lakásra. Érdeklődni 23-03. telefonon. 726

Állást nyert

Munkásokat és munkásnőket 16 évnél idősebbeket felvesz Dreher-Haggenmacher Nagyváradj Sörgyár. Jelentkezés a váradszöllői telepen 10-12 óra között. 733

Molnár Károly gyertyaöntőmester értesíti a kiskereskedőket és szatocszültek tulajdonosait, hogy gyertyagyártmányainak szétosztásával a „Hangya” Fogy. és Ért. Szöv. fiókületét, Hitler Adolf-utca 10. bizta meg. Sziveskedjenek tehát szükségleteiknek beszerzésére férgitt közvetlenül oda fordulni. 746

Háztartás vezetéséhez, értő szerény igényű vallásos, középkorú magános nő keresek szatmármegyei plébániára. Ajánlatokat „Nyugodt otthon” jellegre a kiadóba kérek. 729

Keresünk megbízható szakácsnőt, aki 25 személyes tisztviselő étkezdénk részére naponta csak ebédet főz. Cimet „Szakácsnő” jellegre a kiadóhivatalba kérem. 747

Bankgyakorlattal rendelkező, kereskedelmi érettségizett keresetny tisztviselőt (tisztviselőnőt), valamint perfekt gyors és gépirónót keresünk. Erdélyi Leszámitoló Pénzváltó Bank Rt. fiókja. 697

Oktatás

Olasz, latin nyelv tanítását vállalom. Esetleg kezdőknek angol, német nyelvet is tanítok. Cim a kiadóban. 707

Lakás

Butorozott szobát keresek konyha használattal, ahová butoraimat is bevihetném. Cimet a kiadóhivatalba kérek. 743

Elveszett

Elveszett fél briliáns fülbevaló Szent Anna utcától a Szent Vince zárdlig. Becsületes megtaláló jutalmat kap Szent Anna-utca 18. alatt. 744

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztést felel. Kiadással felel.
Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos
főszerk. és igazgató Szent László-nyomda R. T.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. környergőgépén Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-utca 8. szán